

INARI

Voimakas luonnostaan

ILMASTOSUUNNITELMAN LAATIMINEN

Henriikka Luoma, vs. ympäristösuunnittelija

16.3.2026

OHJAUSRYHMÄ

OHJAUSRYHMÄN ASETTAMINEN JA KOKOONPANO

- Ilmastosuunnitelman laatimisen etenemisen tueksi esitetään ohjausryhmän asettamista.
- Kunnanhallitusta pyydetään nimeämään ohjausryhmään edustaja. Muut ohjausryhmän jäsenet ovat kunnan johtoryhmän jäsenet ja vs. ympäristösuunnittelija.
- Jäsenten toivotaan kykenevän sitoutumaan projektiin ja sen kehittämiseen.
- Ohjausryhmän jäsenet tuovat omaa osaamistaan ja näkemyksiään työhön.

OHJAUSRYHMÄN ROOLI

Ohjausryhmän tehtävä on ohjata, valvoa ja tukea ilmastosuunnitelman laatimista.

- Tavoitteiden asettaminen, työn rajaaminen, osallistaminen, toimenpiteiden valitseminen ja seuranta sekä mahdolliset selvitystarpeet tulevaisuutta ajatellen.

TYÖN TAUSTA

- Ilmastolakiin (423/2022) lisättiin 3/2023 velvoite kuntien ilmastosuunnitelmasta.
  - Sittemmin velvoitteen poistamisesta tehty lakimuutos tuli voimaan vuoden 2025 alussa.
- Ilmastosuunnitelman laatiminen on ollut Inarin kunnassa esillä vuodesta 2022, jolloin valtuusto hyväksyi talousarvion vuodelle 2023
  - [Talousarvio vuodelle 2023 sekä talous- ja toimintasuunnitelma vuosille 2023-2025](#)
- Inarissa ilmastosuunnitelman laatiminen on osa [kuntastrategian toimintasuunnitelman](#) toimeenpanoa ja sillä luodaan kunnan ilmastotyölle yhtenäistä pohjaa ja jatkumoa.

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet

TYÖN TUKENA

[Opas kunnan ilmastosuunnitelman
valmisteluun](#)

[Päästötietoa, laskureita ja työkaluja
kunnille - Hiilineutraalisuomi](#)

Opas kunnan ilmastosuunnitelman valmisteluun

KETÄ ILMASTOSUUNNITELMA KOSKEE?

Ilmastosuunnitelma kattaa kuntaorganisaation oman toiminnan ilmastonmuutoksen hillintätoimet sekä kunnan päätösten vaikutukset asukkaiden ja sidosryhmien mahdollisuuksiin hillitä kasvihuonekaasupäästöjä omassa toiminnassaan. Käytännössä ilmastosuunnitelman toimet voivat ulottua suoraa tai välillisesti kaikkiin kuntalaisiin ja kaikille sektoreille.

Kuntalaisille ja muille sidosryhmille tarjotaan mahdollisuuksia osallistua suunnitelman sisällön valmisteluun.

MIKSI KUNTIEN ILMASTOTYÖTÄ TARVITAAN?

Kunnilla on tärkeä rooli ilmastonmuutoksen hillinnässä ja siihen sopeutumisessa. Kunnissa tehdyt päätökset vaikuttavat osaltaan siihen, millaisia päästöjä asukkaiden arjesta syntyy. Energiatehokkuus julkisissa kiinteistöissä, liikennesuunnittelu, kestävät hankinnat ja yhdyskuntasuunnittelu ovat muutamia lukuisista kokonaisuuksista, joihin kunnassa vaikutetaan ja joissa voidaan pyrkiä vähentämään kasvihuonekaasupäästöjä.

MIKÄ KUNNAN ILMASTOSUUNNITELMA ON?

Ilmastosuunnitelma on työkalu suunnitelmalliselle ilmastotyölle. Alueellisten ominaispiirteiden huomioiminen ja paikalliset ratkaisut ovat avainasemassa vaikuttavien toimenpiteiden suunnittelussa ja toteutuksessa. Suunnitelmassa keskitytään kasvihuonekaasupäästöjen vähentämiseen.

Suunnitelma sisältää:

1. tavoitteen kasvihuonekaasujen päästöjen vähentämisestä kunnassa
2. toimet, joilla kasvihuonekaasujen päästöjä vähennetään kunnassa
3. tiedot kasvihuonekaasujen päästöjen kehityksestä kunnassa
4. tiedot suunnitelman toteutumisen seurannasta
5. muita tarpeelliseksi katsottuja seikkoja

ILMASTOSITOUMUKSET

EU:N ILMASTOTAVOITTEET

Euroopan Unionin tavoite on vähentää kasvihuonekaasupäästöjään vähintään 55 % vuoteen 2030 mennessä vuoden 1990 tasosta. Pidemmällä aikavälillä tavoite on olla ilmastoneutraali vuoteen 2050 mennessä.
[Eurooppalainen ilmastolaki - Ilmastotoimet - Euroopan komissio](#)

KANSALLISET ILMASTOTAVOITTEET

Suomen päästövähennystavoitteet ovat -60 % vuoteen 2030 mennessä, -80 % vuoteen 2040 mennessä ja -90 % vuoteen (pyrkien -95 %) 2050 mennessä. Lisäksi Suomen on oltava hiilineutraali viimeistään vuonna 2035. [Suomen kansallinen ilmastopolitiikka – Ympäristöministeriö](#), [Ilmastolaki | 423/2022 | Lainsäädäntö | Finlex](#)
Suomen tavoitteet ja puitteet ilmastomuutoksen hillitsemiseksi on määritetty ilmastolaissa ja sen suunnitelmissa.

MAAKUNNALLISET ILMASTOTAVOITTEET

Lapin tavoite on olla hiilineutraali maakunta vuoteen 2035 mennessä. Maakunta tavoittelee 80 % päästövähennyksiä vuoteen 2030 mennessä vuoden 2007 tasosta. Maakunta on sitoutunut myös kansallisiin pitkän aikavälin ilmastotavoitteisiin. [Microsoft Word - Lappi-sopimus 2026-2029](#)

INARIN KUNNAN ILMASTOSUUNNITELMA

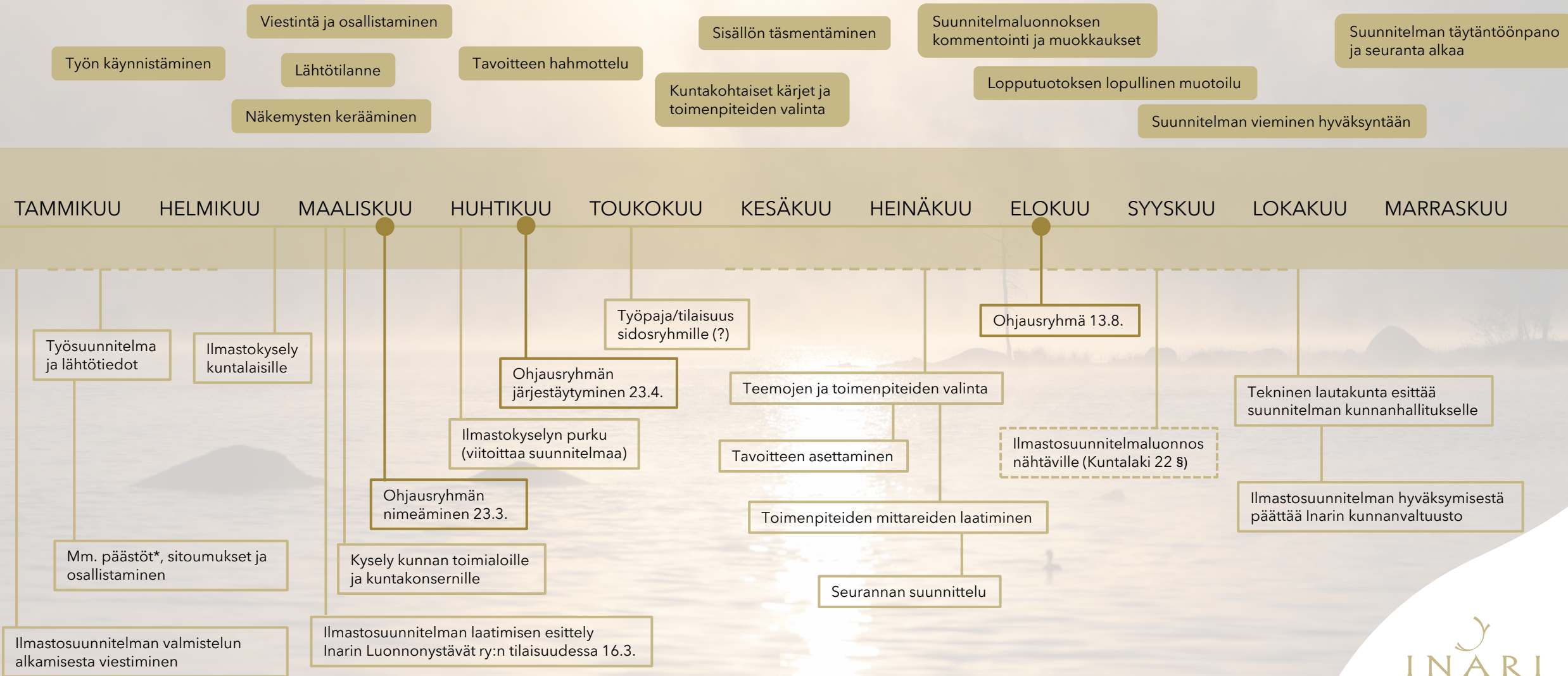
Ilmastotyötä Inarin kunnassa ohjaa vuonna 2026 valmistuva ilmastosuunnitelma. Inarin kunta tavoittelee -XX % päästövähennystä vuoteen (2035) mennessä verrattuna vuoden (2007) tasoon.

VALMISTELUN VAIHEET JA ARVIOITU AIKATAULU

VAIHEET

TOIMENPITEITÄ

* Päästöskenaariot (odottaa tietojen päivittymistä)

PÄÄSTÖT

PÄÄSTÖLASKENTA

Suomen ympäristökeskus (SYKE) tuottaa ja kokoaa ilmastotietoa sekä kehittää tietopohjia ja työkaluja ilmastonmuutoksen hillinnän ja sopeutumisen tueksi.

SYKEN tuottama tieto tukee kuntia ilmastopolitiikan valmistelussa, toimenpiteiden kohdentamisessa ja paikallisen ilmastotyön vaikuttavuuden seurannassa.

- Ilmastosuunnitelmassa käytettävän päästölaskennan on tuottanut SYKE
- Kasvihuonekaasupäästöt on laskettu ALas 1.6 -mallilla (alueellinen päästölaskentajärjestelmä)
  - [ALas-mallin laskentaperiaatteet](#)
  - Hinku-oletuslaskentamalli
- Tulokset esitetään hiilidioksidiekvivalentteina (t/kt) CO₂e

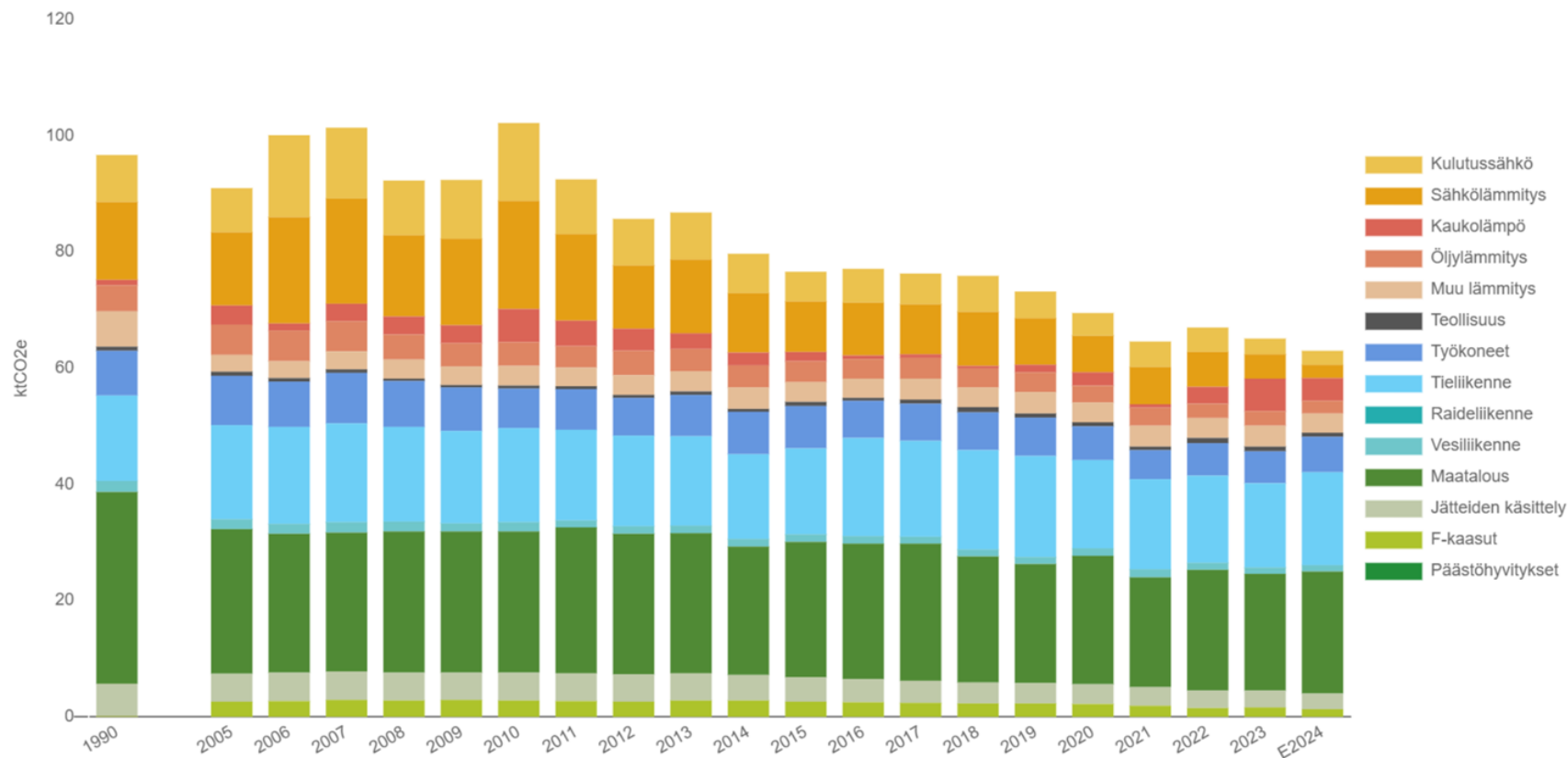
SUUNNITELMASSA KESKITYTÄÄN TAAKANJAKOSEKTORIN PÄÄSTÖIHIN

TAAKANJAKOSEKTORI	MAANKÄYTTÖ-, MAANKÄYTÖN MUUTOKSET JA METSÄSEKTORI (LULUCF)	PÄÄSTÖKAUPPASEKTORI
• Liikenne • Maatalous • Rakennusten erillislämmitys • Jätehuolto • Työkoneet • F-kaasut • Päästökaupan ulkopuoliset pienet teollisuus- ja lämpölaitokset (Sektorit sisältyvät ALas 1.6 -päästölaskentamalliin)	• Metsämaa • Viljelysmaa • Ruohikkoalueet • Kosteikot • Rakennetut alueet • Muu maa • Puutuotevarastot (Ilmastosuunnitelma voi sisältää myös LULUCF sektorin toimenpiteitä, vaikka sektori ei sisälly ALas-malliin)	• Suuret teollisuus- ja energiantuotantolaitokset • Suomessa järjestelmään kuuluvat myös 20 MW tai sitä pienemmät kaukolämpöä tuottavat laitokset • Euroopan sisäinen lentoliikenne

INARIN KUNNAN PÄÄSTÖKEHITYS

Kuvaajassa esitetty Inarin kunnan kasvihuonekaasupäästöt (Hinku-laskenta).

Inarin kunnan khk-päästöt olivat vuonna **E2024* noin 63 ktCO₂e**. Vuonna 2007 khk-päästöt olivat 101 ktCO₂e.

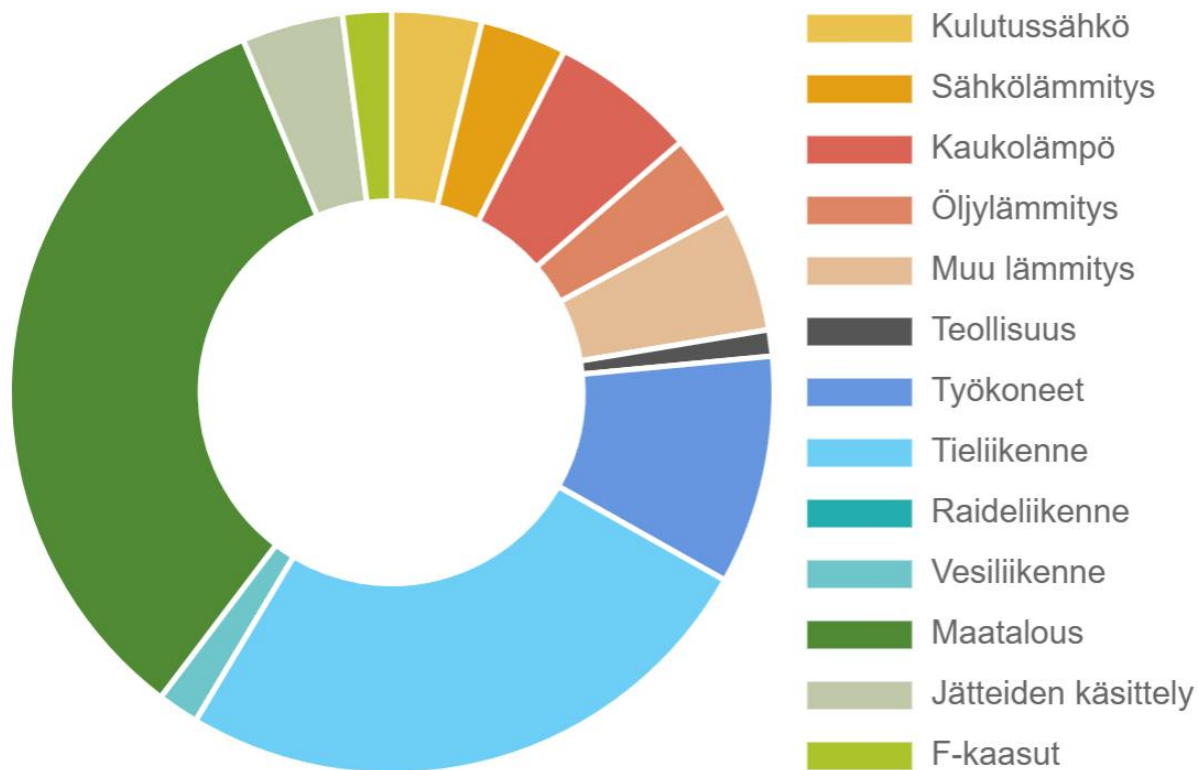
Vuoden 2007 tasosta khk-päästöjä on **vähennetty noin 38 prosenttia**.

Päästöt ovat vähentyneet erityisesti kulutussähkön ja sähkölämmityksen osalta.

* E2024 on vuoden 2024 kasvihuonekaasupäästöjen ennakkotieto

KASVIHUONEKAASUPÄÄSTÖJEN NYKYTILA

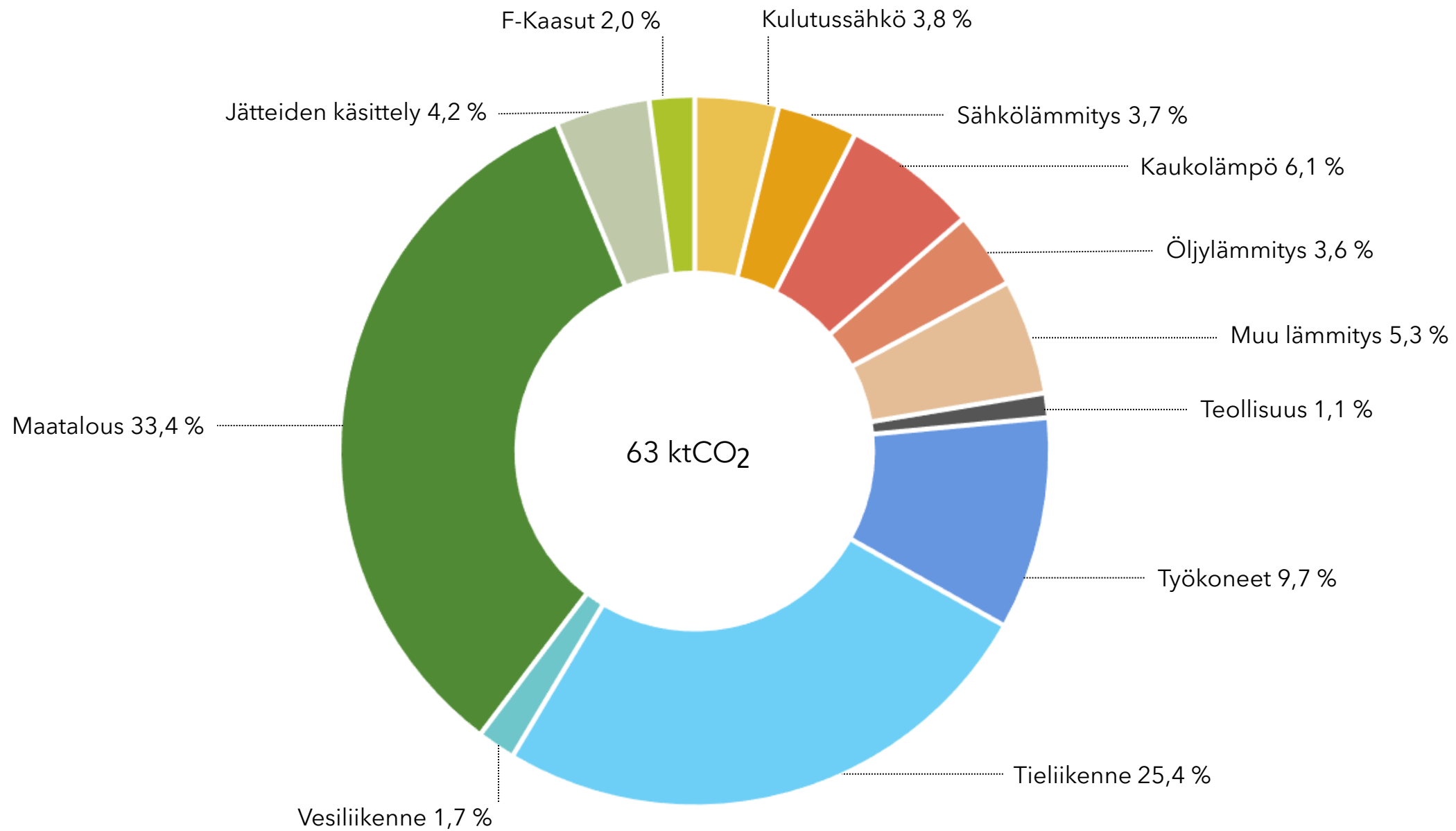
PÄÄSTÖJEN JAKAUMA E2024

- Suurimmat päästölähteet:
  - Maatalous 33,4 % (21 ktCO₂e)
  - Tieliikenne 25,4 % (16 ktCO₂e)
  - Lämmitysmuodot yhteensä 18,7 % (12 ktCO₂e)
  - Työkoneet 9,7 % (6,1 ktCO₂e)*
- Päästöt per asukas 8,7 tCO₂

Kuvaajassa esitetty Inarin kunnan päästöjen jakauma E2024. (Hinku-laskenta).

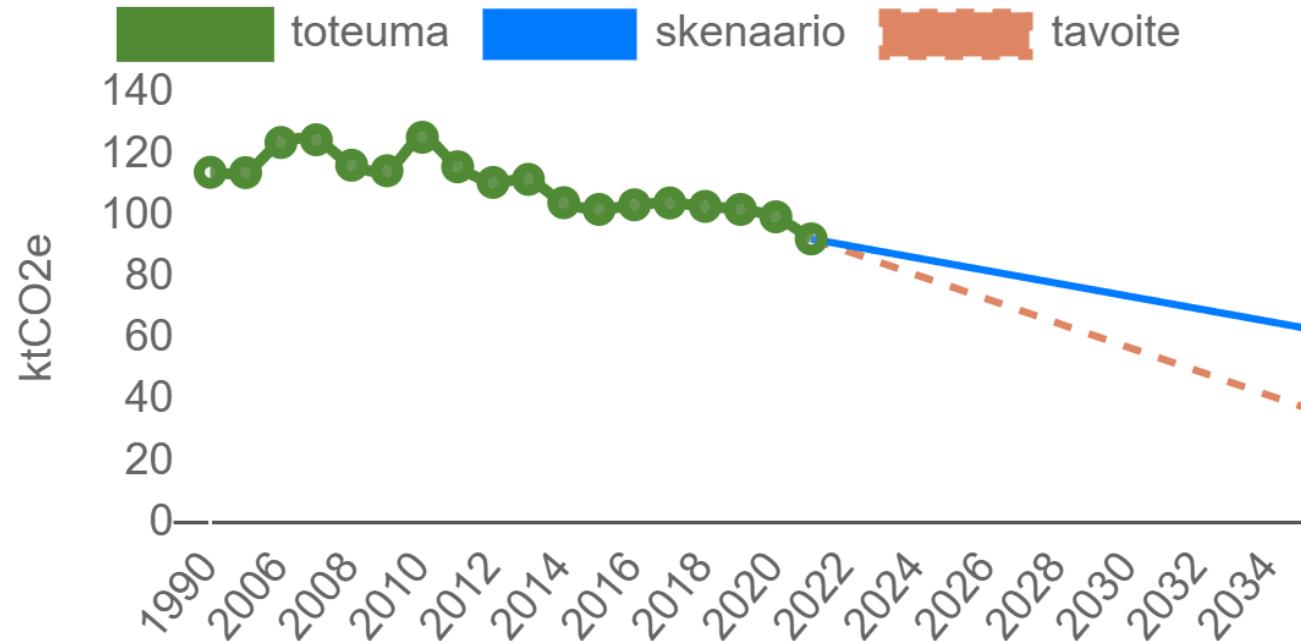
PÄÄSTÖKEHITYS - PERUSSKENAARIO

[Skenaariotyökalu \(SYKE\)](#)

Perusskenaariossa (sininen) huomioitu miten yleinen markkinakehitys sekä voimassa olevat kansallisella tasolla tehdyt politiikkatoimet sekä lainsäädäntö vaikuttavat kuntien päästöihin.

SYKEN päästöskenaariotyökalun perusskenaarion olettamusten toteutuessa Inarin kunnan päästöt vähenevät vuoteen 2035 mennessä noin 50 % vuoden 2007 tasosta.

Kokonaispäästöt

Esimerkki: Kuvaajan päästövähennystavoite -70 % vertailuvuodesta 2007 tavoitevuoteen 2035.

[Skenaariotyökalun menetelmäkuvaus](#)

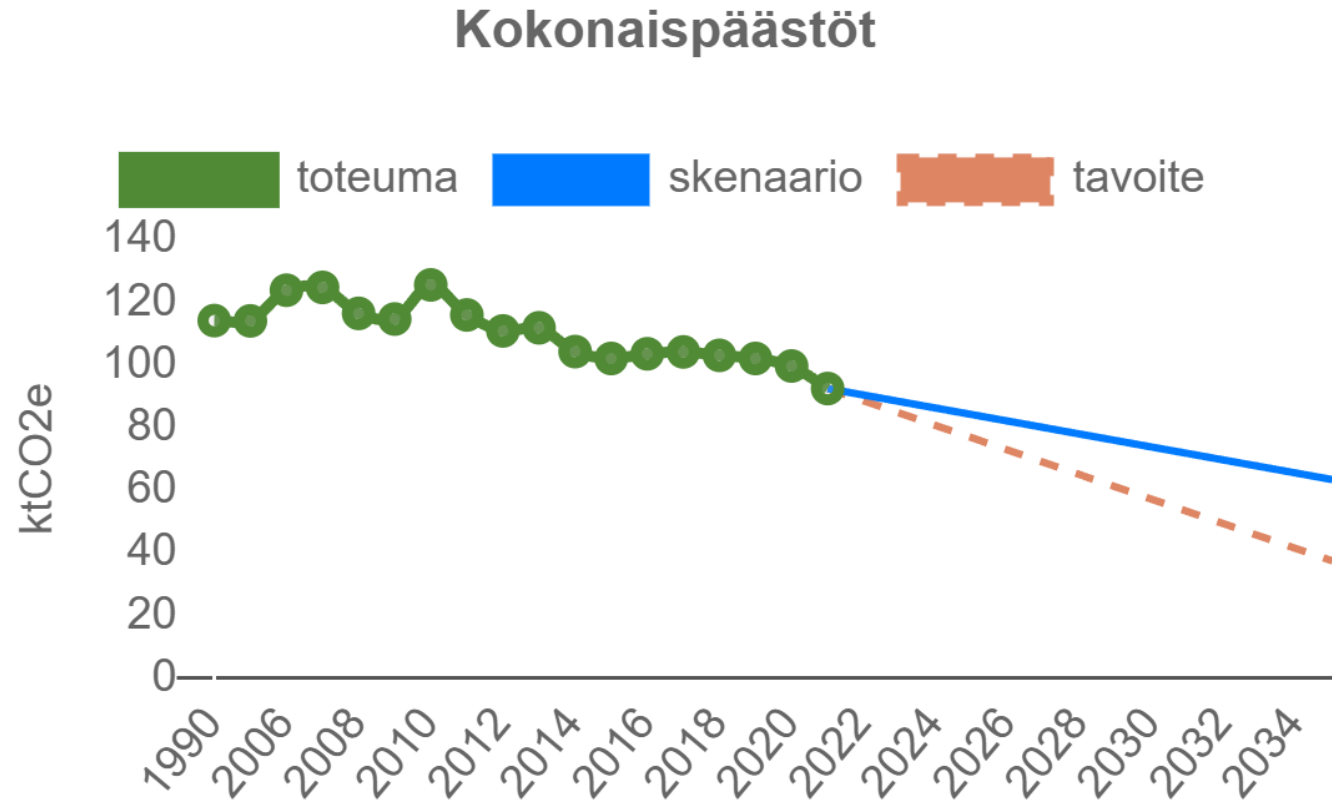

PÄÄSTÖKEHITYS - TAVOITESKENAARIO

[Skenaariotyökalu \(SYKE\)](#)

Tavoiteskenaario esittää tulevan päästökehityksen työkaluun annetuilla tiedoilla päästövähennystavoitteesta ja tavoitevuodesta.

Käyttäjä voi työkalun muuttujien arvoja muokkaamalla hahmotella eri toimenpiteiden vaikutusta päästökehitykseen.

Esimerkki: Kuvaajan päästövähennystavoite -70 % vertailuvuodesta 2007 tavoitevuoteen 2035.

[Skenaariotyökalun menetelmäkuvaus](#)

PÄÄSTÖVÄHENNYSTAVOITTEEN ASETTAMINEN

Ilmastosuunnitelmaan:

- Vertailu- ja tavoitevuodet
- Tavoitevuoden päästövähennystavoite
  - Eli tavoitevuoteen mennessä saavutettavat päästövähennykset %
- *Mahdolliset välitavoitteet**

Huomioitavaa:

- Määrällinen (%) päästövähennystavoite
- Kattaa kaikki kunnan alueelta aiheutuvat kasvihuonekaasupäästöt (pl. päästökauppaan kuuluvat erillisvoimalaitokset ja teollisuuslaitokset sekä raskas kauttakulkuliikenne)
- Kansallisten tavoitteiden huomioiminen
  - Ohjaavat kunnianhimon tasoa
  - Aikataulu ja päästövähennysten suuruusluokka
- [Syken skenaariotyökalu](#) apuna

* Voidaan sisällyttää suunnitelmaan esim. ymmärrettävyyden, toteuttamiskelpoisuuden tai vaikuttavuuden parantamiseksi.

TOIMENPITEET KASVIHUONEKAASUJEN VÄHENTÄMISEKSI

Ilmastosuunnitelmaan:

- Lähivuosina toteutettavat toimenpiteet
- Kuvaus tavoitteen saavuttamisen edistämisestä pidemmällä aikavälillä
- *Toimenpiteiden aikataulut, budjetti ja vastuutahot**
- *Arviot toimenpiteiden vaikutuksista kasvihuonekaasupäästöihin**
- *Investointeja vaativien toimien yhteenveto talousarvioon viemistä varten**

Huomioitavaa:

- Toimet tulee asettaa niin, että niiden avulla on mahdollista saavuttaa kunnan asettama ilmastotavoite
- Tulee sisältää erityisesti toimet, jotka on tarkoitus toteuttaa lähivuosina
- Hyödyllistä tunnistaa kohteet, joissa on suurimmat päästövähennyspotentiaalit, arvioida niiden vaikutuksia karkealla tasolla, ja lopulta valita vaikuttavimmat toimenpiteet
- Suositeltavaa keskittyä toimiin, jotka vähentävät suoraan päästöjä, toiseksi toimiin, jotka ovat välttämättömiä päästövähennysten mahdollistamiseksi ja kolmanneksi selvityksiin, jotka antavat tietoa päästövähennystoimien määrittelemiseksi

* Voidaan sisällyttää suunnitelmaan esim. ymmärrettävyyden, toteuttamiskelpoisuuden tai vaikuttavuuden parantamiseksi.

SUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Ilmastosuunnitelmaan:

- Kuvaus ilmastosuunnitelman seurannan toteuttamistavasta
- Tiedot edellisen suunnitelman toteutumisesta ja seurannasta

Huomioitavaa ja alustava suunnitelma seurannasta:

- Ilmastosuunnitelman toteutumista tullaan seuraamaan ja raportoimaan vuosittain kunnan toimintakertomuksessa.
- Suunnitelman tavoitteita ja toimenpiteitä tarkastellaan valuustokausittain.
- Seurannasta, koordinoinnista ja raportoinnista vastaa ympäristösuunnittelija *ja mahdollinen seurantaryhmä*.

ESIMERKKI TOIMENPIDEKOHTAISESTA SEURANNASTA

TOIMENPIDE	LISÄTIETO	AIKATAULU	VAIKUTTAVUUS	MITTARI	VASTUUTAHO	TILA
Katu- ja ulkoaluevalaisimien vaihtaminen LED-tekniikkaan	- LED-tekniikkaan siirtymisen investointivaatimukset ja aikataulu valaisimien vaihtamisen toteutukselle 100 % kunnan hallinnoimien tieosuuksien ym. alueiden valaistuksesta vaihdettu LED-tekniikkaan vuoteen 2031 mennessä	2026-2030	*/**/**	%-osuus valaisinkannasta	Tekninen osasto	Ei aloitettu/ Kesken/ Valmis

INARI

Aanaar Aanaar Anár

WWW.INARI.FI

Henriikka Luoma
Vs. ympäristösuunnittelija

p. +358 40 182 6183
henriikka.luoma@inari.fi